Zorglandbouw: Gezond lokaal voedsel door en voor de zorg

Bijeenkomst Gezonde Zorg en Lokaal Voedsel 17 november 2020

Jan Hassink

WAGENINGEN UR
For quality of life

Jan Hassink: Onderzoeker Wageningen-UR
Initiatiefnemer Hoeve Klein Mariendaal

Zorgboerderijen

Boerderijen die agrarische activiteiten combineren met zorg/ondersteunings activiteiten voor verschillende doelgroepen.

Aantal zorgboerderijen

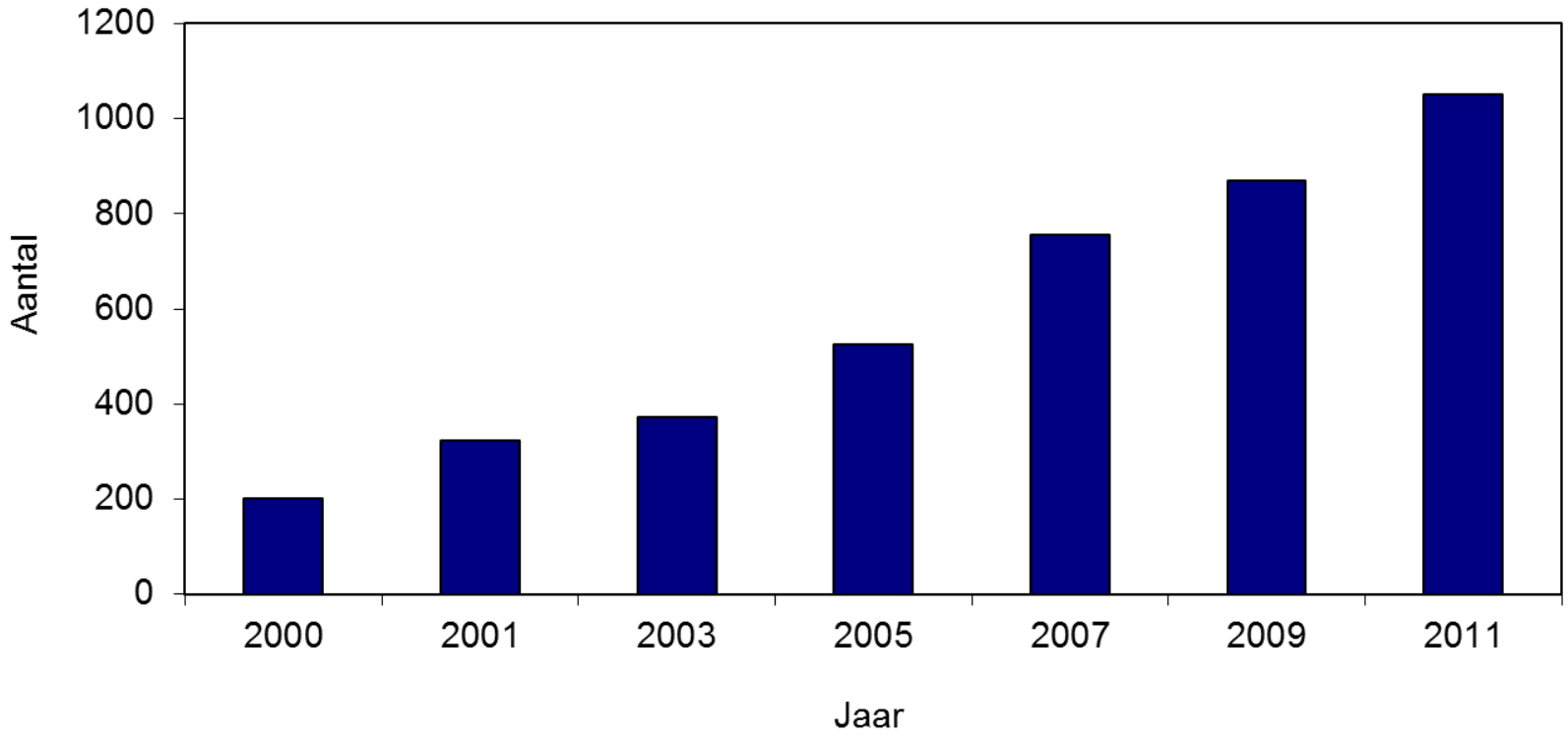

Kwaliteiten en effecten natuur en zorgboerderij

Kwaliteit

- Rust
- Ruimte
- Levensprocessen
- Appèl alle zintuigen

- Zinvol werk
- Divers werk
- Samen aan de slag
- Verzorgen
- Fysiek werk
- Verzorgen planten en dieren
- Samen eten

Mogelijke effecten

- Herstel van stress
- Beweging
- Sociale contacten
- Persoonlijke ontwikkeling
- Status/ identiteit
- Zelfwaardering
- Sociale vaardigheden
- Verantwoordelijkheid
- Fysieke gesteldheid
- Betrokkenheid
- Zelfvertrouwen
- Inclusie
- Gezonder eten

WAGENINGEN UR
For quality of life

Werkzame elementen Zorgboerderij

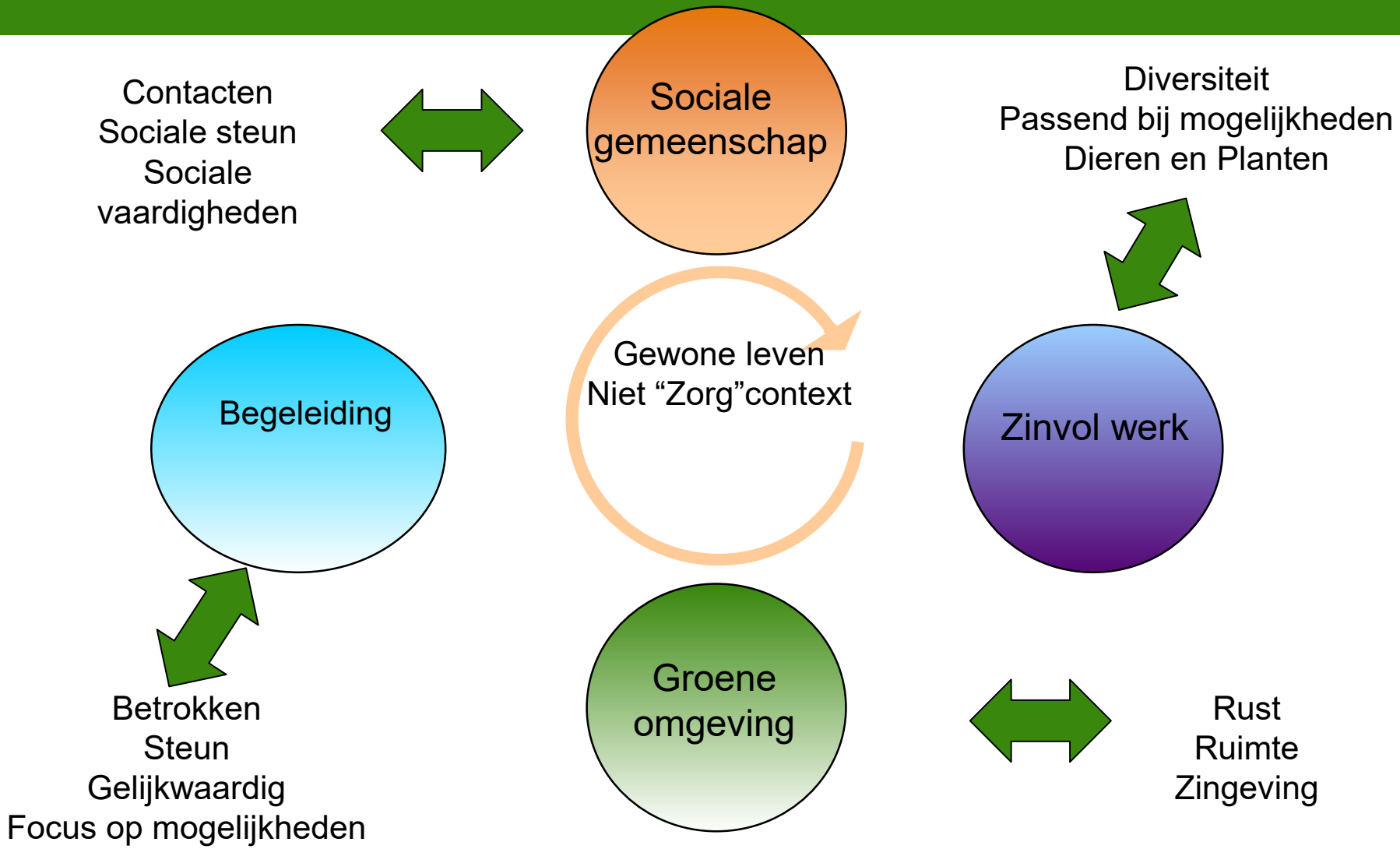

Gezond eten op de Zorgboerderij

- **Gezond eten**: op de boerderij wordt vaak samen gegeten.
  - Veel deelnemers eten niet gezond
  - Ingrediënten komen vers en onbewerkt van het land
  - Bereiden van de maaltijd is een sociale en zinvolle activiteit
  - Deelnemers “leren” andere groenten, andere smaken
  - Samen eten is voor veel deelnemers een sociaal ankerpunt in de dag
  - Hele cyclus: van zaaien, verzorgen, oogsten tot samen eten

Typen zorgboerderijen

- Zorggericht: zorg staat central: voedselproduktie beperkt en voor eigen deelnemers
- Landbouwgericht: Landbouw produktie belangrijk: verkoop voedsel
- Of beide door bv inhuur van tuinder

Meest voorkomende doelen en resultaten

- Jongeren: Afname gedragsproblemen, positiever zelfbeeld, werkhouding
- GGZ: Contacten, structuur, meedoen in echte werksetting, zingeving
- VG: Zelfstandiger worden, leren, zinvolle daginvulling
- Dementie: Activering, meedoen, ontlasting

Dagbesteding op een zorgboerderij voor mensen met dementie

Activiteiten

Buiten

Beweging

Voedsel- en vochtinname

Sociale contacten

Perceptie van activiteiten

Andere kansen voor lokaal voedsel door en voor de zorg

- Tuin bij zorginstelling: voor bewoners – tuinder, inwoners uit de buurt of schoolkinderen betrekken
- Buurttuin: Samen groenten telen
- Stadsboerderij
- Voedselbos
- Voedsellandschap

WAGENINGEN UR
For quality of life

MijnTuinJouwTuin

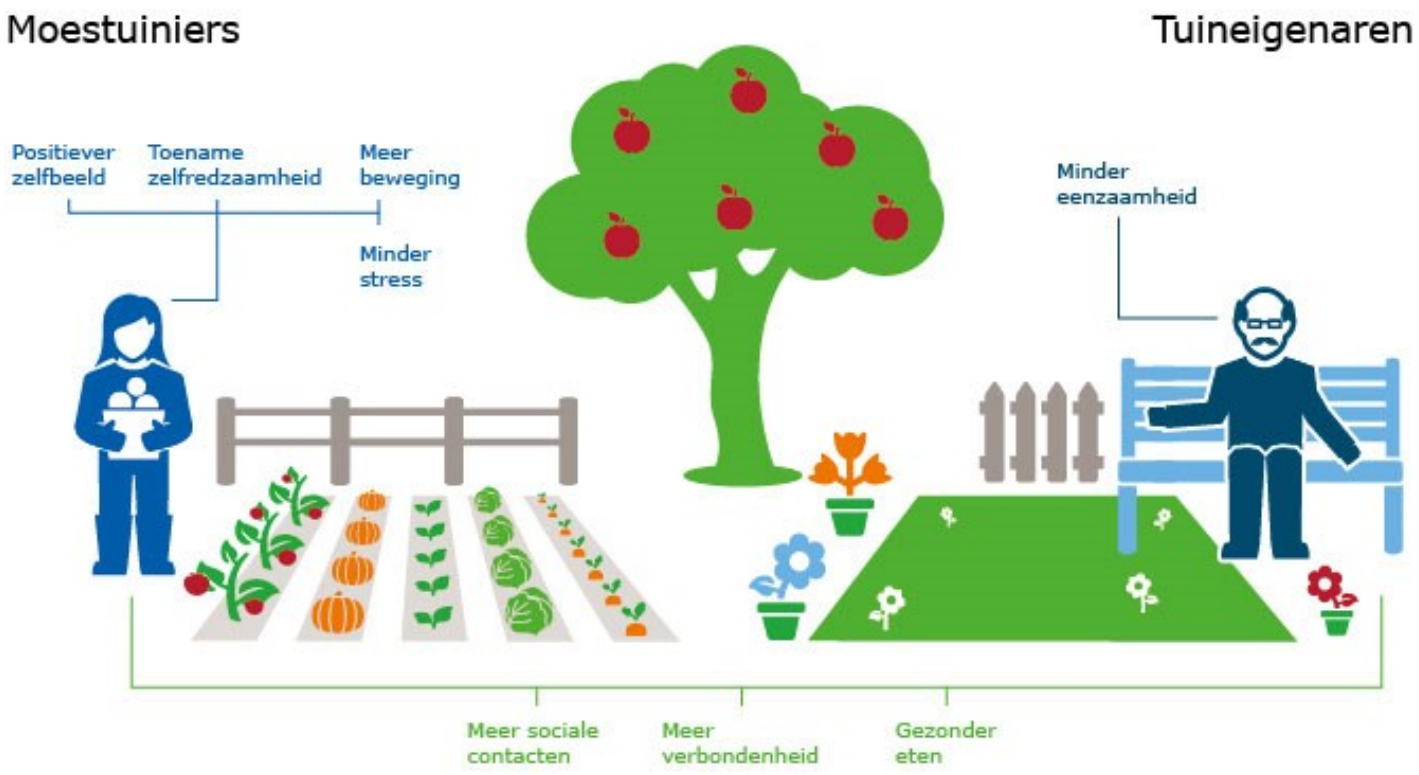

Figuur: Betekenis MtJt voor moestuiniers en tuineigenaren

Koppelen van functies binnen initiatieven en gebieden

- Zorg, reïntegratie, ondersteuning
- Voedselproductie
- Landschap en Biodiversiteit
- Educatie, Recreatie – ontspanning
- Ontmoeting
- Luchtkwaliteit en Microklimaat – voorkomen hitte eiland
- Werkgelegenheid

- Zo combineren van inclusie, participatie, cohesie, leren, gezonde voeding en een gezonde leefomgeving

Lokaal gezond voedsel door en voor de zorg

- Teelt door deelnemers met een ondersteuningsvraag
- Samen eten van wat er geteeld is
- Op Zorgboerderij, tuin van zorginstelling, buurttuin, stadsboerderij
- Produktie afzetten naar klanten
  - Zorginstellingen
  - Inwoners – diverse groepen
  - Horeca
- Gezonde Zorg en lokaal Voedsel onderdeel van groter geheel: Gezonde leefomgeving, sociaal netwerk, structuur, ontwikkelingsmogelijkheden

Dank voor jullie aandacht

- Jan.Hassink@wur.nl